

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

PŘÍPADOVÁ STUDIE: zhodnocení přínosů projektu „MÁTE ŠANCI ZAPOJIT SE!“

1 Identifikace případové studie

1.1 Identifikační údaje projektu	
Název projektu	MÁTE ŠANCI ZAPOJIT SE!
Číslo projektu	CZ.1.04/3.1.02/67.00046
Oblast podpory	Oblast podpory 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb
Zaměření projektu	Podpora sociální integrace cizinců
Cíl projektu	Zvýšení šance na rovné začlenění cizinců na trh práce a odstranění rizik sociální exkluze. Posílení jejich samostatnosti, orientace v socio-pracovním kontextu, překonání bariér k legálnímu zaměstnání, osvojení komunikačních dovedností, schopnost jednat v diskriminujících situacích, získání přehledu o službách nabízejících podporu při začlenění, hlubší začlenění do majoritní společnosti.
Příjemce dotace	Evropská kontaktní skupina
Adresa	Dejvická 267/28, 160 00, Praha 6
Projektový manažer	Martin Petráš
Partner projektu	Bez partnera
Výše rozpočtu, % dotace	6 885 875,- Kč; 100 %
Termín realizace	1. červenec 2011 – 30. duben 2014
Místo realizace a území dopadu	Plzeňský kraj
Webová adresa	www.ekscr.cz
1.2 Přehled terénního šetření	
Příjemce dotace	Individuální řízený rozhovor (18. 11. 2014), Martin Petráš , vedoucí projektu
Cílová skupina	Řízené polostrukturované rozhovory (22. 1. – 9. 2. 2015), 4 podpořené účastnice projektu <ul style="list-style-type: none"> • Anastasya Shestakova • Iryna Kolomiets • Oxana • Elena Zotová
Klíčoví aktéři	Řízený rozhovor (9. 2. 2015), <ul style="list-style-type: none"> • Centrum na podporu integrace cizinců - Plzeňský kraj (Mgr. Zuzana Sermešová, vedoucí centra)

ABSTRAKT: VÝSLEDKY EVALUAČNÍ PŘÍPADOVÉ STUDIE

Oblast podpory OP LZZ: 3.1 Podpora sociální integrace a sociálních služeb

PROJEKT: MÁTE ŠANCI ZAPOJIT SE!

Příjemce: Evropská kontaktní skupina
Výše dotace: 6 885 875,- Kč

Místo: Plzeňský kraj
Termín realizace: 1. 7. 2011 – 31. 4. 2014

CÍL PROJEKTU

Hlavním cílem projektu je zvýšení šance na rovné začlenění cizinců na trh práce a odstranění rizika sociální exkluze. Aktiviny projektu byly voleny tak, aby odpovídaly odlišné míře integrace cílové skupiny.

CO SE V PROJEKTU ODEHRÁLO?

Hlavní náplní projektu byly vzdělávací kurzy, které probíhaly ve **třech různých úrovních**, dle dosažené úrovně integrace (úroveň jazyka, schopnost zapojení do společnosti).

Základní nízkoprahový kurz:

- ✓ první krok v začlenění do společnosti;
- ✓ pro cizince s velmi nízkou úrovní českého jazyka;
- ✓ veden nízkoprahovými metodami;
- ✓ otevřen všem zájemcům bez nutnosti povinné docházky;
- ✓ zaměřen na získání minimálního jazykového základu pro orientaci ve společnosti a schopnost jednoduché komunikace v modelových situacích (návštěva banky, úřadu, vyplnění poštovní poukázky atd.).

Socio-pracovní semináře:

- ✓ také veden nízkoprahovými metodami;
- ✓ vyžadovaly již určitou znalost češtiny;
- ✓ zaměřeny na socio-pracovní dovednosti a uplatnění na trhu práce;
- ✓ s cílem osvojení praktických profesních, sociálních a komunikačních kompetencí, především s ohledem na uplatnění na trhu práce;
- ✓ navazovaly na sérii kurzů, které realizoval pro cílovou skupinu příjemce v Plzeňském kraji.

Prohlubující semináře:

- ✓ omezená kapacita, individuální přístup, uzavřená skupina;
- ✓ nutná docházka na celý cyklus;
- ✓ určeny především cizinkám (ale i cizincům) pečujícím o malé děti;
- ✓ řešily specifické potřeby související s integrací na trh práce;
- ✓ jejich cílem je rozvoj osobních kompetencí pro úspěšné zvládnutí rodinné situace a profesního uplatnění;
- ✓ v průběhu kurzů zajištěno hlídání dětí.

Prohlubující semináře probíhaly v menších skupinkách a interaktivní formou

Doprovodnými aktivitami projektu byly tvorba a distribuce informační brožury (pro nábor CS) a tzv. handoutů (pro výuku i samostudium CS a ostatních cizinců). Dále byly vydány publikace „Jeden rok v nové zemi“ a „Navigace světem práce“ (pro lepší orientaci v nové společnosti).

Jedním z hlavních **faktorů pro úspěch** projektu bylo začlenění účastnice do realizačního týmu. Nová zaměstnankyně obcházela komunitu migrantů, vytipovávala cílové skupiny a nabízela aktivity projektu. Vzhledem k tomu, že migranti obecně nemají moc důvěry „k věcem zdarma“, byl prvek důvěry – představovaný koordinátorkou ze stejné sociální skupiny – důležitým faktorem úspěchu náborových aktivit projektu.

CO PROJEKT PŘINESL LIDEM?

Začlenění cílových skupin do běžné společnosti

Pro cizince navštěvující Základní nízkoprahový kurz a Socio-pracovní semináře bylo hlavním přínosem získání alespoň základních jazykových znalostí a sociálních kompetencí. Toho bylo dosaženo především nácvičkami modelových situací zasazených do reálného prostředí. Účastníci se učili samostatnosti a kurzy jim pomohly překonat alespoň některé bariéry v nové zemi.

Účastníci si pochvalovali, že dostali praktické informace a vědí, kam se obrátit s pracovními, zdravotními či osobními záležitostmi. Dozvěděli se také více o fungování České republiky, o místních zvycích, kultuře a systémech jako je zdravotnictví, školství či sociální zabezpečení.

„Hodně se mi líbil kurz, kde jsme trénovali dovednosti, které nám mohou pomoci sehnat práci, napsat životopis atd. Radili nám třeba, jak se optimálně zúčastnit pohovoru a na co se připravit,“ shrnuje svoje zážitky jedna z podpořených migrantek.

Další migrantka si pochvaluje, že jí „každá lekce přinesla něco jiného, nového. Zajímavou zkušeností byla třeba aktivita na prezentaci sama sebe. Měli jsme se snažit nabídnout naše nejlepší kvality jako zboží na trhu. Díky tomu jsem si uvědomila své slabé a především silné stránky. Moc mi to pomohlo zvednout sebevědomí. Myslím si, že umění se prodat je v dnešní době důležité – nejen tady v Čechách!“

Díky nabízené pomoci s legalizací pobytu v ČR a zajištěním legálního zaměstnání představuje projekt alternativu zavedeného klientského systému zprostředkovatelů¹, který je pro migranty velmi nevýhodný, a ze kterého je těžké se vymanit.

¹ Jedná se o síť vztahů a služeb, jejíž ústřední funkcí je zprostředkování volných pracovních míst migrantům, ale i další návazné služby. Na vrcholu pomyslné pyramidy moci stojí organizovaný zločin – ukrajinská mafia. Na spodním stupni jsou imigranti, kteří celý systém sytí ekonomickými prostředky – svou mzdou. Zranitelnost imigrantů vůči nátlaku je založena nejen na nedostatečné inkluzi cizinců do občanského práva na ochranu proti násilí. Souvisí i se zanecháním rodin na Ukrajině a s návraty do vlasti. Skupiny organizovaného zločinu z postsovětských republik totiž operují transnacionálně, takže z jejich nátlaku se lze jen obtížně vymanit.

Kurzy přinesly účastnicím několik konkrétních změn:

- paní Elena dostala zaměstnání u příjemce jako koordinátorka projektu, nyní pracuje jako asistentka ředitele
- paní Marija využila získané poznatky ve své práci pro občanské sdružení
- paní Varvara si díky zlepšení sebevědomí založila živnost a úspěšně podniká
- živnost si za přispění tohoto i dalšího projektu založila i paní Oxana
- paní Anastasya rozšířila své podnikání a přivydělává si překládáním a administrativní činností

Zvýšení motivace a sebevědomí

Účastnicím Prohlubujícího semináře byly především odhaleny jejich silné a slabé stránky, důraz byl kladen na poznání sebe sama.

Za největší dopad projektu považují účastnice dodání sebevědomí, které jim kvůli pobytu v nové zemi a částečně také kvůli tehdejší mateřské dovolené chybělo. Díky zaměření semináře na osobní rozvoj se podařilo posunout účastnice i v jejich kariéře – dokáží se nyní lépe prosadit, věří si, nebojí se žádat o prestižnější pracovní místa nebo dokonce založit vlastní podnikání. Účastnice se shodují, že „objevily věci, o kterých ani nevěděly, že je dokáží“.

Kurzy byly zaměřeny i na získání dovedností potřebných pro začlenění se na trh práce

PŘEKÁŽKY

- ❖ Uzavřenost a izolovanost některých komunit migrantů
- ❖ „Ostych“ některých komunit migrantů
- ❖ Migranti z CS často vyhledávají pomoc až „když už to nejde jinak“, což může zhoršovat jejich možnosti na úspěch.

❖ SHRNU TÍ PŘÍNOSŮ PROJEKTU

Naplnění účelnosti a užitečnosti projektu	
Dopad na zaměstnanost účastníků	Spíše vysoký Projekt přispíval ke zvýšení zaměstnanosti různou měrou u různých skupin (od legalizace zaměstnání až po založení vlastního podnikání).
Dopad na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše vysoký Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikace. Účastníci si však zvýšili své měkké dovednosti, informovanost a jazykové dovednosti.
Dopad na zaměstnatelnost účastníků jiný než kvalifikační	Vysoký Projekt přispíval k zaměstnatelnosti účastníků, především odstraňováním bariér v začlenění na trh práce (od zlepšení jazykových znalostí, přes přípravu na získání zaměstnání až po osobní rozvoj a zvyšování motivace).
Dopad na ekonomickou situaci účastníků	Spíše nízký U účastníků, kteří se účastnili terénního šetření, je dopad středně vysoký, ale u účastníků „základních“ kurzů lze předpokládat dopad menší.
Dopad na sociální statut účastníků	Vysoký Zapojení do běžné společnosti a zvýšení sociálního statusu (na základě současného statusu) bylo cílem všech typů kurzů.
Dopad na rovné příležitosti	Vysoký Zajištění kurzů na osobní rozvoj pro osoby pečující o děti (většinou ženy).
Dopad na další klíčové aktéry	Spíše vysoký Rozšíření nabídky aktivit pro klienty, synergie s dalšími aktéry a doplnění spektra služeb
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny/naplněny (s ohledem k zaměření projektu).
Vnímání užitečnosti projektu ze strany cílových skupin a klíčových aktérů	
Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka.
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný Veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní.
Účinnost a hospodárnost projektu	
Naplnění účinnosti	Vysoké Způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu.
Naplnění hospodárnosti	Vysoké Veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů.
Udržitelnost projektu	
Udržitelnost projektu	Vysoká Z provedeného terénního šetření vyplynulo, že dosažené výsledky (nastavené vždy dle úrovně účastníka) byly udrženy.
Identifikace nejlepších, dobrých a neosvědčených praxí	
Nejlepší praxe Celkové zhodnocení projektu evaluátorem na základě multikriteriální analýzy, která vychází z provedených šetření a zjištění v průběhu zpracování případové studie.	

2 Výchozí situace a cíle projektu

2.1 Příjemce dotace	
Příjemce dotace	MÁTE ŠANCI ZAPOJIT SE!
Kategorie příjemce	neziskový subjekt: spolek
Předchozí zkušenosti příjemce s cílovou skupinou	Ano Navázání na stávající aktivity příjemce a jejich regionální rozšíření (do Plzeňského kraje). Příjemce pracuje s cílovou skupinou migrantů a dlouhodobě se věnuje oblasti vzdělávání.
2.2 Přístup ke zpracování žádosti	
Zapojení externího dodavatele pro zpracování žádosti	Ne
2.3 Cíle projektu	
Globální cíl projektu: Zvýšit šance na rovné začlenění cizinců na trh práce a odstranit rizika sociální exkluze. Posílení samostatnosti, orientaci v socioprávním kontextu, překonání bariér (k zaměstnání), osvojení komunikačních dovedností, schopnost jednat v diskriminujících situacích, získání přehledu o službách nabízejících podporu při začlenění na trhu práce a hlubší začlenění do majoritní společnosti.	
2.4 Cílová skupina	
Specifikace cílové skupiny	<ul style="list-style-type: none"> imigranti a azylanti (Prohlubující semináře byly pro osoby pečující o dítě do 15 let)

3 Realizace projektu

3.1 Aktivity
POPIS AKTIVIT REALIZOVANÝCH V RÁMCI PROJEKTU
<p>Hlavním cílem projektu je zvýšení šance na rovné začlenění cizinců na trh práce a odstranění rizika sociální exkluze. Ze zkušenosti příjemce s cílovou skupinou migrantů vyplývá, že je nutné k jednotlivým skupinám přistupovat odlišně. Aktivity tedy byly voleny <u>tak, aby odpovídaly odlišné míře integrace cílové skupiny.</u></p> <p>Hlavní náplní projektu byly vzdělávací kurzy, které probíhaly ve třech různých úrovních, dle dosažené úrovně začlenění do společnosti (úroveň jazyka, schopnost zapojení se do společnosti). Doprovodnými aktivitami projektu byla tvorba a distribuce informační brožury (sloužící <u>náboru</u> cílové skupiny pro aktivity projektu).</p> <p><u>Základní nízkoprahový kurz</u> sloužil jako první krok v začlenění do společnosti. Byl určen cizincům, jejichž úroveň českého jazyka je velmi nízká a kteří nejsou schopni absolvovat standartní vzdělávání. Kurz byl veden nízkoprahovými metodami a byl otevřen všem zájemcům bez nutnosti povinné docházky. Obsah kurzu byl zaměřen na získání minimálního jazykového základu pro orientaci ve společnosti a schopnost jednoduché komunikace v modelových situacích (návštěva banky, úřadu, vyplnění poštovní poukázky atd.)</p>

Druhou hlavní aktivitou byly socio-pracovní semináře, které byly také nízkoprahové, ale vyžadovaly již určitou znalost češtiny a byly zaměřeny na socio-pracovní dovednosti a uplatnění na trhu práce. Semináře navazovaly na sérii kurzů, které realizoval pro cílovou skupinu příjemce v Plzeňském kraji. Jejich cílem bylo osvojení praktických profesních, sociálních a komunikačních kompetencí, především s ohledem na uplatnění na trhu práce.

Třetím typem realizovaného kurzu byly prohlubující semináře, které řeší specifické potřeby související s integrací na trh práce. Kurzy jsou určeny především cizinkám (ale i cizincům) pečujícím o malé děti a jejich cílem je rozvoj osobních kompetencí důležitých pro úspěšné zvládnutí rodinné situace a profesního uplatnění. Kurzy poskytují dostatečné bezpečí pro práci v menší, uzavřené skupině, účastnilo se jich maximálně 6-10 účastníků. V průběhu kurzů bylo zajištěno hlídání dětí.

Pro vyučování v kurzech byly vytvořeny tzv. handouty, které byly v závěru upraveny pro samostudium těm cizincům, kteří nemohli docházet do kurzů. Vydány byly publikace „Jeden rok v nové zemi“ a „Navigace světem práce“, které poskytují informace o české společnosti, jejích zvycích, kultuře a historii. Obsahuje také informace o zaměstnání a podnikání, zdravotním systému, školství nebo systému důchodového a sociálního zabezpečení a praktické rady jak skloubit pracovní a osobní život. Jedná se o základy, které slouží nově příchozím do České republiky, aby se dobře zorientovali v novém prostředí a všem, kteří hledají práci nebo uvažují o změně.

3.2 Realizace výběrových řízení

Počet realizovaných výběrových řízení

bez výběrového řízení

3.3 Realizační tým projektu

Velikost projektového týmu

6 osob

Úvazky

3,75 (přepočtený měsíční úvazek) po dobu 34 měsíců

Složení projektového týmu:

Vedoucí projektu (0,25 úvazku po celé trvání projektu)

Projektový/á koordinátor/ka (0,75 úvazku po celé trvání projektu)

Lektor/ka (1,0 úvazku po celé trvání projektu)

Lektor/ka (1,0 úvazku po celé trvání projektu)

Odborný/á asistent/ka (0,5 úvazku po celé trvání projektu)

Finanční manažer/ka (0,25 úvazku po celé trvání projektu)

4 Zhodnocení přínosů a úspěšnosti projektu (účelnost, užitečnost)

4.1 Hlavní monitorovací indikátory

	cílová hodnota	dosažená hodnota	dosažená h. v %
Počet podpořených organizací	1	1	100
Počet podpořených osob - celkem	250	265	106
Počet úspěšných absolventů kurzů - celkem	102	129	126
Počet nově vytvořených / inovovaných produktů	1	1	100
Muži	---	106	
Ženy	---	159	

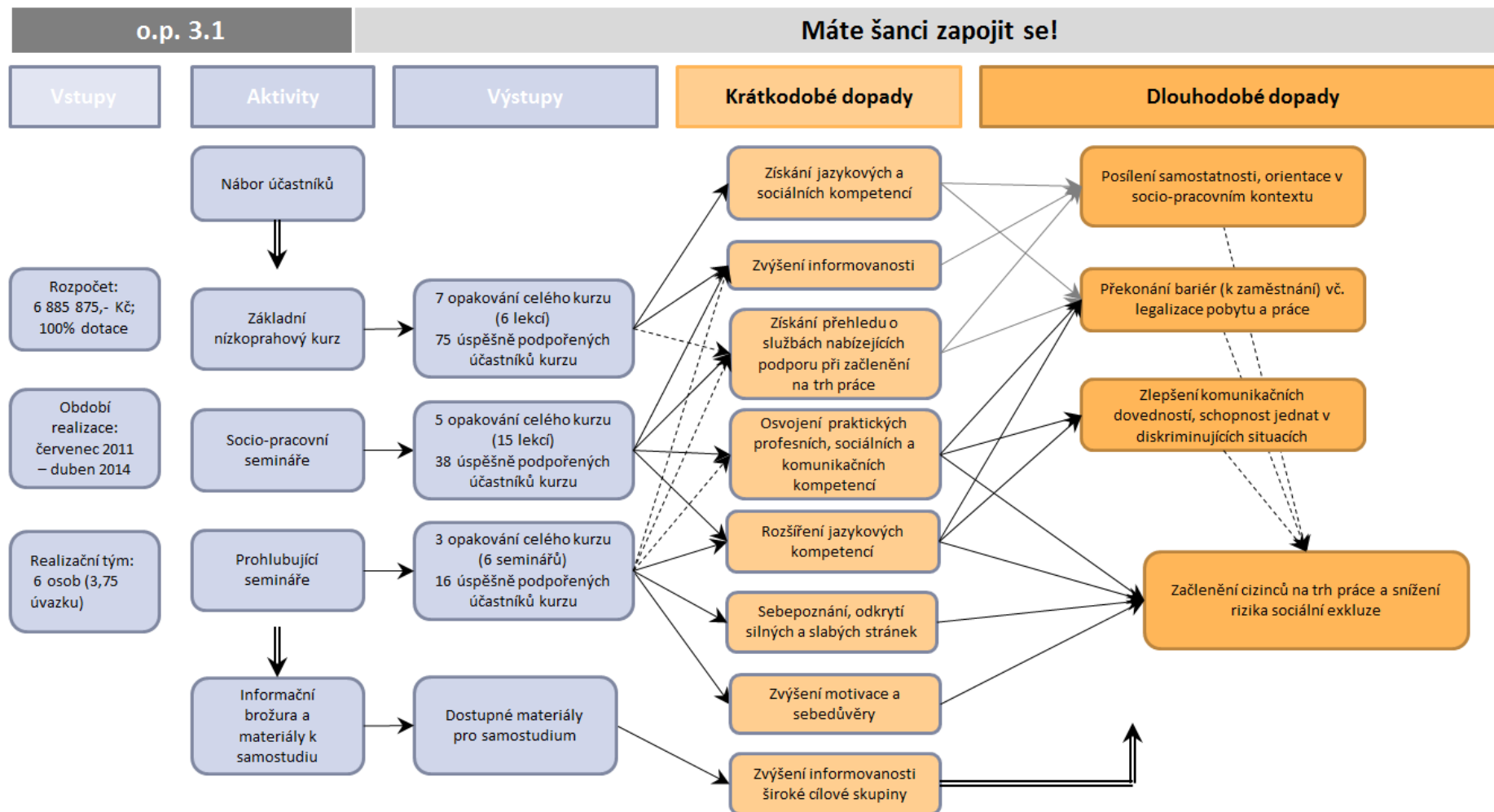
4.2 Zhodnocení přínosů

4.2.1 Teorie změny

Teorie změny ukazuje ověřené přínosy projektu, které zahrnují očekávané (případně i neočekávané) dopady zjištěné na základě provedeného terénního šetření, případně dalších dostupných informací.

Intervenční logika byla v projektové žádosti dobře nastavena, tj. byly popsány předpokládané kauzální vazby a očekávané dopady projektu. V rámci šetření se následně potvrdilo naplnění očekávaných dopadů projektu.

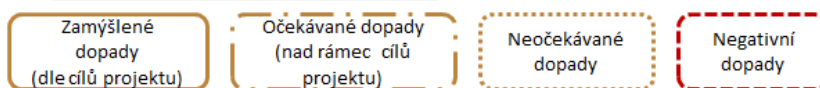
Teorie změny projektu

Síla vazby (příspěvek projektu):

- silná vazba (bezprostřední příspěvek) →
- středně silná vazba (částečný příspěvek) - - - ->
- slabá vazba (okrajový příspěvek) - - - - ->

Zamýšlené, nezamýšlené a negativní dopady:

Překážky realizace a dosažení vyšších dopadů:

- Uzavřenost a izolovanost některých komunit migrantů
- „Ostych“ některých komunit migrantů

evropský sociální fond v ČR
EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

4.2.2 Strukturované zhodnocení dopadů (taxonomie)

Dopady na kvalifikační úroveň účastníků (vzdělání)	Spíše vysoký Projekt nebyl přímo zaměřen na zvýšení kvalifikace. Účastníci si však zvýšili své měkké dovednosti, informovanost a jazykové dovednosti.	
Dopady na zaměstnanost účastníků	Spíše vysoký Projekt přispíval ke zvýšení zaměstnanosti různou měrou u různých skupin (od legalizace zaměstnání až po založení vlastního podnikání).	
Dopady na zaměstnatelnost účastníků jiné než kvalifikační	Vysoký Projekt přispíval k zaměstnatelnosti účastníků, především odstraňováním bariér v začlenění na trh práce (od zlepšení jazykových znalostí, přes přípravu na získání zaměstnání až po osobní rozvoj a zvyšování motivace).	
Dopady na ekonomickou situaci účastníků	Spíše nízký U účastníků, kteří se účastnili terénního šetření, je dopad středně vysoký, ale u účastníků „základních“ kurzů lze předpokládat dopad menší.	
Dopady na sociální statut účastníků	Vysoký Zapojení do běžné společnosti a zvýšení sociálního statusu (na základě současného statusu) bylo cílem všech typů kurzů.	
Dopady na rovné příležitosti	Vysoký Zajištění kurzů na osobní rozvoj pro osoby pečující o děti (většinou ženy).	
Dopady na další klíčové aktéry	Spíše vysoký Rozšíření nabídky aktivit pro klienty, synergie s dalšími aktéry a doplnění spektra služeb.	
Systémové dopady	Nerelevantní Projekt nebyl zaměřen na řešení systémových otázek.	
Efekty ovlivňující přínosy projektu	Potvrzeno / nepotvrzeno	Komentář
Creaming-off	<i>nepotvrzeno</i>	Vzhledem k různým úrovním kurzů mohli být do projektu přijati cizinci všech úrovní integrace a nedocházelo tedy k žádnému „předvýběru“.
Lock-in efekt	<i>nepotvrzeno</i>	Smyslem a cílem projektu bylo posunout cílovou skupinu směrem k začlenění do běžného života, do většinové společnosti a vytáhnout jí z uzavřených struktur „klientských systémů“ a izolovaných komunit.
Alternativní atribuce	<i>nepotvrzeno</i>	Aktivity projektu byly klíčovým faktorem pro dosažení přínosů. Z terénního šetření nevyplývalo, že by na zajištění přínosů měly vliv ještě jiné faktory.

Substituce	<i>nepotvrzeno</i>	Efektů nebylo dosaženo na úkor jiných osob ve srovnatelném postavení.
Mrtvá váha ²	<i>nepotvrzeno</i>	Bez poskytnuté dotace by příjemce nebyl schopen realizovat tyto aktivity. Účastníci by bez účasti na projektu měli jen omezenou či žádnou možnost na jiné získání zde nabytých dovedností.
4.2.3 Zhodnocení účelnosti projektu - shrnutí (celkové vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny)		
Vyřešení problémů/potřeb cílové skupiny (celkové dopady projektu)	Problémy a potřeby cílové skupiny byly vyřešeny	
4.2.4 Nezamýšlené dopady		
Existence nezamýšlených pozitivních dopadů projektu	Ne	
Nezamýšlené dopady	---	
4.2.5 Negativní dopady		
Existence negativních dopadů projektu	Ne	
Negativní dopady	---	

² Jedná se o efekt výhradně řešitelný pouze v rámci Counterfactual Impact Evaluation. V rámci této případové studie se tak jedná pouze o vyjádření na základě zjištění z realizovaného šetření.

4.3 Užitečnost projektu na základě vnímání ze strany cílových skupin a dalších klíčových aktérů

Užitečnost projektu ze strany cílových skupin	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní z hlediska osobní situace účastníka)
Užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů	Jednoznačně užitečný (veškeré výstupy projektu vnímány jako užitečné a pozitivní)

4.4 Inovativnost projektu

Využití inovovaných řešení	Ano – vývoj inovativního řešení z hlediska cílové skupiny Třístupňové kurzy, dle stupně integrace cílové skupiny Zahrnutí výuky jazyka do kurzů (vzhledem k probíraným tématům) Zdůrazňování roviny sociokulturních dovedností Zavádění inovativních metod do kariérového poradenství (vždy je snaha, aby si klient „přišel na řešení sám“. EKS je pravděpodobně jedinou společností v ČR využívající tuto metodu pro kurzy pro cizince)
-----------------------------------	--

4.5 Způsob zjišťování výsledků projektu ze strany samotného příjemce

Příjemce neměl v tomto projektu nastaveny mechanismy na zjišťování zpětné vazby od účastníků. Problematice zjišťování zpětné vazby a dopadů na podpořené osoby se začal věnovat až v dalších projektech.

Dílčí zpětnou vazbu příjemce získal díky zaměstnání jedné z účastnic projektu, migrantky z Ruska, která udržovala vazby s ostatními ruskojazyčnými účastníky projektu a mohla tak předávat informace příjemci.

Ověření přínosů projektu u účastníků ze strany příjemce	<ul style="list-style-type: none"> Zprostředkovaně (přes účastnici projektu zaměstnanou v EKS), pouze dílčí ověření
Ověření přínosů projektu příjemcem u klíčových aktérů, kteří se projektu nezúčastnili	<ul style="list-style-type: none"> Nezjišťováno

I. ZHODNOCENÍ DOPADŮ A PŘÍNOSŮ REALIZACE PROJEKTU

Projekt lze na základě provedeného šetření hodnotit jako velmi úspěšný, a to především z hlediska přínosů pro cílovou skupinu, tak z hlediska příjemce. Dopady a přínosy realizovaných aktivit lze v souladu s cíli projektu vymezit z těchto hledisek:

- Dopady pro příjemce dotace: Zkvalitnění metodik, včetně popularizačních publikací.
- Dopady pro cílovou skupinu: Posun k rovnoprávnému zapojení do společnosti.
- Dopady pro spolupracující subjekty: Rozšíření nabídky pro klienty.

1) Dopady pro příjemce dotace: Zkvalitnění metodik, včetně popularizačních publikací

Příjemce dotace je realizátorem několika projektů na odstraňování diskriminace, prosazování rovných příležitostí a také integrace znevýhodněných cizinců a cizinek do majoritní společnosti, věnuje se také kariérnímu poradenství i dalšímu vzdělávání. Evropská kontaktní skupina je inovátorem v oblasti vzdělávání, aplikuje metody většinou používané ve vzdělávání také na kariérní poradenství a vždy se snaží, aby si klient „přišel na řešení sám“, aby mu nebylo nadiktováno.

Dle názoru projektového manažera přispěla realizace projektu k **prohloubení znalostí o cílové skupině**, o procesech uvnitř jednotlivých „komunit“ migrantů a o regionálních specifikách některých cílových skupin. Příjemce se například nově poučil, jak neefektivněji oslovovat vietnamskou menšinu, díky vhledu do jejich komunity přes účastníky projektu a díky bližšímu poznání jejich specifik. Více se také naučili pracovat se skupinami migrantů z oblasti „šedé ekonomiky“, kteří se v Praze (hlavním působišti společnosti) tolik nevyskytují.

Díky nově nabytým zkušenostem mohl příjemce upravit **metodiky a postupy** práce a ještě lépe je tak přizpůsobit potřebám a specifikům cílových skupin. Díky úspoře času nad tvorbou metodiky může příjemce nyní realizovat některé aktivity (kurzy) „téměř komerčně“, tedy pouze za drobný poplatek, aby byly stále dostupné cílové skupině.

V projektu byly realizovány kurzy mj. **nízkoprahovou metodou**, kdy nebyli účastníci projektu dále oslovováni a sledováni. Na tento nedostatek upozornil příjemce mj. právě tento projekt a tak do svých dalších aktivit (v ostatních projektech) již zahrnul sledování zpětné vazby a dopadu na podpořené účastníky.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Faktorem, který přispěl k výše zmíněným dopadům, je jistě kvalita nastavení managementu projektu, včetně managementu společnosti, otevřenost ke změnám a **neustálé učení se z nových podnětů**. Realizace projektu zavedenou firmou má přidanou hodnotu právě ve stálosti týmu, kde se předává a rozšiřuje know-how s každým novým realizovaným projektem. Příjemce sám považoval za faktor úspěchu to, že většina lektorů byli zaměstnanci společnosti a maximum zkušeností a poznatků z vedení kurzů se tak udrželo v EKS.

Významným faktorem bylo také **zaměstnání jedné z účastnic** projektu v průběhu jeho realizace. Účastnice získala pozici koordinátorky a díky své aktivitě a kontaktům dokázala oslovit širší cílovou skupinu migrantů. Faktorem byla také její cizí národnost, která jí „otevírala dveře“ u ostatních migrantů.

Příjemce projektu také zmiňoval, že projekt mohl být realizován mimo jiné díky **již fungující kanceláři** společnosti EKS v Plzni a prvotním navázaným kontaktům zde. Kontakty získává společnost i díky své

aktivní účasti mezi neziskovými organizacemi, kde vyhledává mezery v nabídce pomoci a vzdělávání cizinců a snaží se společně s ostatními účastníky tyto „mezery“ vhodně zaplnit (např. nabídkou prohlubujících seminářů).

2) Dopady pro cílovou skupinu: Posun k rovnoprávnému zapojení do společnosti

Díky zkušenostem společnosti EKS bylo zjištěno, že cizincům a cizinkám (nejen) z Plzeňského kraje chybí základní a kvalitní informace o systémech ČR, neznají prostředí a kvůli jazykové bariéře v začátcích často vyhledávají pomoc zprostředkovatelů a „klientských systémů³“, což má za důsledek závislost na druhých a ztěžuje jejich zapojení do běžného života majoritní společnosti. Na tento stav projekt reaguje snahou o odstranění bariér znemožňující cizincům pohyb v oblasti legálního zaměstnávání (od jazykové vybavenosti, přes znalost prostředí a české společnosti, orientaci v pracovně-právním prostředí až ke zvyšování sebevědomí). Izolovanost a nedostatečné zapojení do společnosti se zároveň projevují na snížené sebedůvěře a klesající motivaci cizinců.

Projekt nebyl primárně zaměřen jen na specifické národnosti migrantů. Mezi podpořenými účastníky projektu se ale nejvíce vyskytovala menšina „ruskojazyčná“ (migranti z post-sovětských republik) a dále menšina vietnamské národnosti. Při realizaci projektu bylo nutné reagovat na to, že některé skupiny migrantů drží těsněji při sobě. Například právě vietnamská menšina byla příjemcem hodnocena jako více stydlivá, držící pohromadě a částečně se stranící ostatních migrantů. Částečně i z tohoto důvodu byl jeden z běhů kurzu obsazen téměř výhradně touto skupinou.

Cizinci mají různý stupeň integrace, ale většinou cítí nedostatečné zapojení či přijetí do majoritní společnosti – v odlišné intenzitě a oblastech. Na tento problém flexibilně reagují projektové aktivity, které nabízejí kurzy různých úrovní pro různé typy cílové skupiny – od migrantů s velmi nízkou úrovní jazyka, kde je cílem alespoň příprava na hledání práce, přes semináře, které směřují již konkrétně k hledání práce až po kurzy prohlubující, které jsou zaměřené především na jedince pečující o malé děti.

Základní nízkoprahový kurz a Socio-pracovní semináře byly organizovány nízkoprahovou metodou, byly otevřené a účastníci je mohli navštěvovat i vícekrát. Příjemce projektu neměl a nemá k dispozici kontakty na tyto cílové skupiny, od účastníků nebyla „organizovaně“ zjišťována zpětná vazba ani jejich další pokrok v integraci. Dopady na tyto cílové skupiny lze tedy pouze odvozovat. (Jak bylo popsáno výše, příjemce si tento „nedostatek“ již uvědomil a zapracoval ho do své metodiky dalších projektů.) Z přímých reakcí účastníků kurzu na projektových aktivitách lze vyvozovat, že jim kurzy přispěly k získání alespoň **základních jazykových znalostí** a to při osvojování **sociálních kompetencí** či nácviku praktických situací. Účastníci si například zkusili vyplnit poštovní poukázku, trénovali si návštěvu banky či obchodu a modelové situace, které by na daném místě mohly nastat. Účastníci se tak učili **samostatnosti** a lépe se jim tím **překonávaly bariéry** v nové zemi. Účastníci si pochvalovali, že se dozvěděli, jak fungují některé systémy v ČR, že mají **informace** a vědí, kam se obrátit. U některých z nich se podařilo během kurzů dospět k legalizaci jejich pobytu v ČR, což je první krok v sociálním začlenění. Příjemce ví také o několika účastnících, které absolvování kurzů ze Socio-

³ Jedná se o systém vztahů a služeb, jehož ústřední funkcí je zprostředkování volných pracovních míst migrantům, ale i další návazné služby. Na vrcholu pomyslné pyramidy moci stojí organizovaný zločin – ukrajinská mafia. Na spodním stupni jsou imigranti, kteří celý systém sytí ekonomickými prostředky – svou mzdou. Zranitelnost imigrantů vůči nátlaku je založena nejen na nedostatečné inkluzi cizinců do občanského práva na ochranu proti násilí. Souvisí i se zanecháním rodin na Ukrajině a s návraty do vlasti. Skupiny organizovaného zločinu z postsovětských republik totiž operují transnacionálně, takže z jejich nátlaku se lze jen obtížně vymanit.

pracovního semináře namotivovalo k hledání lepší či legální práce. Kurzy směřovaly také na představení české společnosti (zvyků, kultury apod.), což přispívá opět k získání základní orientace v socio-pracovním kontextu.

Pro cílovou skupinu, které byly určeny tyto kurzy, je jednoznačným dopadem také fakt, že díky projektovým aktivitám se mohou či se dokáží **vymanit ze systému nelegálních zprostředkovatelů**. Díky EKS zde existuje alternativa klientského systému zprostředkovatelů, který je pro migranty velmi nevýhodný, a ze kterého je těžké se vymanit. Důkazem jsou aktivity zprostředkovatelů, kteří „nebyli z aktivit projektu nadšení“ a ohrazovali se proti jeho konání.

Dopady Prohlubujících seminářů bylo snazší ověřit u cílové skupiny, jelikož semináře byly uzavřené, účastníci docházeli na celý cyklus kurzů, takže na většinu z nich má příjemce kontakty. Jedna z účastnic semináře byla také později zaměstnána jako koordinátorka projektu. Účastnice byla součástí terénního šetření a díky ní bylo možné získat vhled i na situaci dalších účastníků, se kterými je ona v kontaktu.

Z terénního šetření vyplývá, že za největší dopad projektu účastníci považují **dobání sebevědomí**, které jim kvůli pobytu v nové zemi a částečně také z důvodu tehdejší mateřské dovolené chybělo. Dalším dopadem pro účastníky je zjištění vlastních silných a slabých stránek, **poznání sama sebe**. Díky tomuto osobnímu rozvoji se podařilo posunout účastníky i v jejich kariéře – dokáží se prosadit, věří si, nebojí se žádat o prestižnější pracovní místa nebo dokonce založit vlastní podnikání. Účastníci se shodují, že „objevili věci, o kterých ani nevěděli, že je dokáží“, což trefně shrnuje přínosy této aktivity. Účastnice projektu, které byly součástí terénního šetření, popisují velké změny v životě, kdy se jim díky **dobané motivaci** podařilo rozjet podnikání, získat práci či se vymanit z „vazeb zprostředkovatelských agentur“ a najít si legální zaměstnání více odpovídající jejich kvalifikaci. Jak bylo již zmiňováno, jedna z účastnic projektu dokonce vyhrála výběrové řízení na koordinátorku aktivit projektu. V současné době pracuje jako asistentka ředitele a se svou situací je velmi spokojena.

Úspěchy posledního ze seminářů popisuje nejen příjemce a cílové skupiny, ale také zástupce spolupracujícího subjektu. Semináře podobné náplně speciálně pro migranty nebyly v Plzeňském kraji realizovány a klienti Centra pro integraci tak mohli využít služeb nabízených EKS pro doplnění svých kurzů a poradenství. Zástupce Centra vidí v této **synergii a v doplnění spektra služeb** velký přínos pro obě společnosti plus samozřejmě pro samotné klienty. Důkazem úspěchu tohoto typu školení je také následný zájem o jeho realizaci pro jinou společnost.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Jako jeden z prvních faktorů je třeba zmínit již dříve uvedený faktor **zaměstnání účastnice projektu**, která sama obcházela komunitu migrantů, vytipovala cílové skupiny a nabízela aktivity projektu. Migranti obecně nemají moc **důvěry** – dle příjemce „především k věcem, které se nabízejí zadarmo“. Proto byl prvek důvěry – představovaný koordinátorkou ze stejné sociální skupiny – důležitým faktorem úspěchu náborových aktivit projektu.

V **organizaci kurzů** lze jako faktor zmínit rozčlenění kurzů na 3 úrovně dle schopností cílové skupiny. Tím bylo docíleno toho, že se mohli specifitěji věnovat každé CS dle jejích potřeb, přičemž velkou roli hrála také forma realizace kurzů. Kladně bylo hodnoceno zvolení nízkoprahových metod a otevřenosti pro kurzy „základní“, kdy je úspěchem již to, že migranti přijdou na kurz, že mají vůli se zapojit do společnosti a že se o problematiku začnou zajímat. Pro Prohlubující semináře byla naopak vhodně zvolena uzavřenost skupiny, nutnost docházet na celý cyklus, individuální přístup atd., což se

ukázalo jako velmi efektivní forma. Faktorem bylo také jasné zacílení každého ze 3 kurzů – ať na nácvik konkrétních situací, na přípravu na pracovní pohovor nebo na dosažení konkrétního (osobního) pokroku, který si člověk vytyčil. K tomu přispívala zvolená metoda výuky přebírající prvky z klasického vzdělávání, která byla využita z jiných poradenských seminářů (dle příjemce je EKS jedinou společností v ČR využívající tuto metodu pro kurzy pro cizince; EKS je držitelem Národní ceny kariérového poradenství za rok 2012 a 2013). V první fázi si museli účastníci vytyčit své cíle a díky „osobnímu zapojení“ do jejich stanovování je brali více vážně a daleko více jim záleželo na jejich naplnění.

3) Dopady pro spolupracující subjekty: Rozšíření nabídky pro klienty

V rámci projektu spolupracoval příjemce se všemi relevantními aktéry, např. s Úřadem práce, odborem migrační a azylové politiky MV ČR Plzeňského kraje, se zástupci Centra na podporu integrace cizinců atd.

Všichni aktéři se zabývají prací s migranty, jejich rozvojem, začleněním do společnosti či na trh práce a mají tedy stejný cíl jako realizovaný projekt a jeho aktivity. Příjemce realizací svých aktivit pomáhal těmto subjektům v práci s cílovou skupinou, a to rozšířenou nabídkou aktivit pro CS.

Příjemce tím přinášel nejen úsporu času zmíněným subjektům, ale doplňoval také jejich služby, jak potvrzuje např. zástupce Centra na podporu cizinců, kde realizují aktivity pro cizince, ale Prohlubující semináře jejich aktivity vhodně doplnily a rozšířily jimi poskytované služby.

Faktory ovlivňující dopady projektu:

Většina faktorů je již zmíněna v odstavcích 2 a 3, zopakovat lze především faktor existující kanceláře a navázaných kontaktů v místě konání projektu již z dřívější doby. Důležitá je ovšem i aktivita současného projektu, který na získání a udržení kontaktů dále pracoval.

II. Překážky při realizaci projektu a způsoby jejich řešení

1) Výskyt a řešení očekávaných rizik

Rizika, která byla očekávána před realizací projektu, se týkala zejména otázek spojených se zajištěním dostatečného zájmu cizinců o nabízené služby. Řešení těchto rizik je představeno výše, nově zvoleným přístupem k řešení rizika bylo zaměstnání účastnice projektu – migrantky z rusky mluvící komunity.

Rizika spojená se stálostí projektového týmu byla řešena komunikací, průběžným vzděláváním týmu a nastavením pravidel i kompetencí.

2) Překážky bránící dosažení vyšších přínosů projektu a jeho udržitelnosti

Dosažení vyšších přínosů nebránily **žádné interní faktory**.

Jelikož jednotlivé národnosti menšiny tvoří často **uzavřené komunity**, do kterých je těžké proniknout, může se jednat o zásadní překážku. Příkladem je vietnamská skupina, která je úzce propojena a kterou se podařilo informovat a přesvědčit o kvalitách služeb až v posledním cyklu kurzů.

Překážkou pro realizaci, kterou musela EKS řešit, je také „ostych“ a **uzavřenost** jednotlivých národnostních skupin. Například příslušníci vietnamské menšiny nechtějí být na kurzu s jinými národnostmi a poslední cyklus Prohlubujících seminářů byl tak realizován pro tuto skupinu.

K externím překážkám se vyjádřil příjemce projektu, který tvrdí, že „ti lidé, co přijdou, jsou nadšení, ale nás mrzí ti, co nedorazí a pomoc nevyhledají“. Řada lidí (nejen z této cílové skupiny) nemá touhu se vzdělávat, aniž by je k tomu netlačily hraniční okolnosti. Migranti tak **vyhledávají pomoc až „když už nemohou jinak“**, což může částečně zhoršovat jejich možnosti na úspěch, oproti situaci, kdy by řešili problém již dříve. A zároveň zůstává možná početná skupina lidí, kteří se k vyhledání pomoci neodhodlají vůbec.

Příjemce projektu vnímal jako možnou překážku **malý prostor pro flexibilitu** vůči nastavenému projektu. Při realizaci takto dlouhodobého projektu může dojít k řadě změn, především s ohledem na externí podmíněnosti některých faktorů – např. ekonomická a politická situace (nejen v ČR), legislativní podmínky apod. Nejednalo se o konkrétní problém v tomto projektu, ale příjemce si tuto překážku uvědomoval a v dalších projektech se snažil nastavit aktivity flexibilněji.

5 Zhodnocení projektu dle účinnosti, hospodárnosti a udržitelnosti

5.1 Účinnost projektu	
Naplnění účinnosti (taxonomie)	Vysoká – způsob zapojení a využití projektových vstupů optimálně přispíval k dosaženým výsledkům a přínosům pro cílovou skupinu
Výše podpory na jednu podpořenou osobu ⁴	26 tis. Kč
Jednotkové náklady na vytvořené pracovní místo ⁵	---
5.2 Hospodárnost projektu	
Naplnění hospodárnosti (taxonomie)	Vysoká – veškeré vstupy byly nezbytné pro dosažení cílů
Počet podpořených osob na jeden úvazek projektového týmu	71 podpořených osob
Počet vytvořených pracovních míst na jeden úvazek projektového týmu	---
5.3 Udržitelnost přínosů projektu	
Udržitelnost projektu (taxonomie)	Vysoká - dosažené výsledky byly udrženy ⁶

I. Účinnost a hospodárnost projektu

Aktivity byly nastaveny a realizovány tak, že přinášely maximálně možné přínosy a členové projektového týmu byli využiti optimálním způsobem. **S danými zdroji nebylo, dle zjištění, možné dosáhnout vyššího rozsahu, kvality výsledků ani přínosů.** Disponibilní (využité) zdroje byly využity tak, aby docházelo k maximalizaci přínosů příslušné intervence. Projekt je tak možné označit jako vysoce účinný.

Výše podpory na jednu podpořenou osobu (celkem 256 osob) pak dosáhla 26 tis. Kč. Při interpretaci těchto nákladů je nezbytné vzít do úvahy, že do výpočtu jednotkového nákladu na jednu podpořenou osobu vstupují zcela nesrovnatelně vykázané počty podpořených osob, kdy každá z těchto osob byla podpořena v nesrovnatelném časovém rozsahu.

Veškeré aktivity realizované v rámci projektu byly prospěšné a potřebné pro dosažení očekávaných přínosů a dopadů projektu. Veškeré vstupy (aktivity a lidské zdroje) byly nezbytné a jejich rozsah byl nezbytný (adekvátní) pro dosažení cílů projektu a hospodárnost projektu tak lze označit za vysokou.

V rámci projektu bylo podpořeno 71 osob na jeden úvazek projektového týmu (celkem 256 podpořených osob a 6 osob v projektovém týmu).

⁴ K interpretaci blíže viz text níže.

⁵ K interpretaci blíže viz text níže.

⁶ Problematika sledování dopadů a udržitelnosti u účastníků prvního a druhého typu kurzu, viz text k dopadům

II. Udržitelnost přínosů projektu

Z hlediska příjemce je udržitelnost aktivit zajištěna, jak bylo zmiňováno, především interním lektorským týmem, který se podílel na realizaci aktivit projektu a udržuje tak know-how pro další využití v EKS. Do budoucna budou také využity inovované metodiky kurzů a metody práce s cílovou skupinou. Konkrétní aspekty úspěšnosti projektu z tohoto hlediska, včetně zásadních faktorů, byly blíže popsány výše - v rámci dopadů projektu na cílové skupiny.

Vzhledem k nemožnosti zjistit dopady u „základních“ kurzů (z důvodu neexistence kontaktů na tyto účastníky) nelze porovnat udržitelnost dopadů na jednotlivé cílové skupiny.

Udržitelnost Prohlubujících seminářů byla veliká, aktivity pomohly v získání sebevědomí, motivace i odhodlání ke změně.

6 Souhrnné zhodnocení a poučení z realizace

6.1 Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Existence dobré praxe (taxonomie)	Nejlepší praxe
Bodové hodnocení na základě multikriteriální analýzy	100 (ze 100)
Hodnocení jednotlivých kritérií v rámci multikriteriální analýzy	
Kritérium	Bodové hodnocení
<i>účelnost projektu (váha 35 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany cílových skupin (váha 5 %)</i>	100
<i>užitečnost projektu ze strany dalších klíčových aktérů (váha 5 %)</i>	100
<i>účinnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>hospodárnost projektu (váha 15 %)</i>	100
<i>udržitelnost projektu (váha 20 %)</i>	100
<i>inovativnost řešení (váha 5 %)</i>	100

I. Identifikace nejlepší, dobré a neosvědčené praxe

Projekt Máte šanci zapojit se!, jehož předmětem bylo zvýšení šance na rovné začlenění cizinců na trh práce a odstranění rizik sociální exkluze, lze celkově označit za vhodný příklad nejlepší praxe. Projekt naplňuje veškeré charakteristiky z hlediska účelnosti, užitečnosti, účinnosti, hospodárnosti, udržitelnosti a navíc přináší inovativní přístup k řešení problémů CS.

Cíle projektu byly naplněny v plném rozsahu. Užitečnost realizovaných aktivit jak pro účastníky (cílové skupiny), tak příjemce i další relevantní subjekty byla potvrzena (blíže viz zhodnocení dopadů a přínosů realizace projektu). Projekt je úspěšný zejména s ohledem na dosažení dlouhodobých dopadů pro CS a příjemce a jejich udržitelnosti.

Celková úspěšnost byla dána naplněním řady provázaných faktorů, které se vzájemně podporují a výsledkem je fungující propracovaná metodika a realizace kvalitních kurzů, které a pomáhají osobám z cílových skupin.

Za hlavní faktory úspěšnosti a nejlepší praxe lze označit zvolené metody a způsoby organizace kurzů, aktivní přístup příjemce, zapojení účastnice projektu do realizačního týmu a zaměření kurzů na aktivity, které cizincům neposkytují jiné organizace (osobní rozvoj, motivace, silné a slabé stránky). Přínosné pro dosažení těchto pozitivních dopadů byly všechny podpořené aktivity.

II. Doporučení dle faktorů úspěchu a překážek při realizaci projektu

V rámci projektu se osvědčilo a pro obdobně zaměřené projekty lze doporučit:

- **zapojení osob(y) z cílové skupiny migrantů do realizačního týmu**
specifikace: klíčové pro proniknutí do uzavřených struktur migrantských komunit
- **víceúrovňové kurzy odrážející různý stupeň integrace cizinců a mířící na jejich konkrétní potřeby**
specifikace: klíčové je správné nastavení zaměření vzdělávacích aktivit s ohledem na schopnosti, možnosti a potřeby cílové skupiny

- **využití inovativních metod výuky**
specifikace: za klíčové lze považovat důraz na samostatné stanovování cílů účastníky projektu
- **organizace kurzů jako nízkoprahových, otevřených**
specifikace: přizpůsobení se cílové skupině, u které existují velké bariéry a za úspěch lze považovat již samotný zájem o řešení problémů
- **zaměření kurzů na aktivity, které cizincům neposkytují jiné organizace (osobní rozvoj, motivace, silné a slabé stránky)**
specifikace: klíčové je správné nastavení vzdělávacích aktivit

Překážky pro dosažení vyšších přínosů a negativní faktory, které bylo třeba při realizaci projektu řešit/překonat:

- Uzavřenost a izolovanost některých komunit migrantů
- „Ostych“ některých komunit migrantů

III. Potenciál šíření dobré praxe / aplikovatelnosti projektu

Aplikovatelnost a potenciál pro šíření dobré praxe jsou u tohoto projektu velmi vysoké. EKS slouží jako inspirace ostatním firmám a určitě i tento projekt může být inspirací a návodným příkladem pro další společnosti.